

A magyar labdarúgó-bajnokság fejlődésének elemzése a játékospiacon keresztül

Analysis of the development of the Hungarian Football League through the player market

BALOGH R¹, BÁCSNÉ B. É.²,

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Sportgazdasági és –menedzsment Intézet

Absztrakt

A magyar labdarúgás 2010 óta jelentős fejlődésen ment keresztül, ha az infrastruktúra helyzetét vagy a labdarúgók számát vesszük alapul. Az elmúlt években elért sportszakmai sikerek hatására felmerült bennünk a kérdés, hogy ez a pozitív változás a labdarúgó-bajnokság esetében is végbement-e. Szekunder vizsgálatként dokumentumelemzést végeztünk, összegyűjtöttük és feldolgoztuk a statisztikai adatokat a transfermarkt nevű oldalról, melynek keretében az OTP Bank Ligát különböző tényezők mentén a cseh Fortuna Ligával hasonlítottuk össze. Kutatási eredményeink alapján megállapíthatjuk, hogy a magyar labdarúgó-bajnokság jelentős változáson ment keresztül az elmúlt években, azonban továbbra sem tartozik a legjobb 30 európai liga közé. Az elmúlt szezonokban negatív tendenciákat láthatunk, akár az idegenlégiósok arányát, akár a transferegyenleget nézzük. Következtetésként azt vonhatjuk le, hogy a magyar labdarúgó-bajnokság esetében általános fejlődésről nem beszélhetünk, a klubsikerek elsősorban a magasabb minőségű és piaci értékű külföldi játékosoknak köszönhető.

Kulcsszavak: hivatásos labdarúgás, játékospiac, humánerőforrás-menedzsment

Abstract

Hungarian football has developed significantly since 2010, based on the state of the infrastructure or the number of footballers. As a result of the success of sports in recent years, we have been asked whether this positive change has also happened in the case of the football league. Document analysis was applied in the research, thus statistics from transfermarkt site were collected and processed. Based on this, we compared the OTP Bank League with the Czech Fortuna League. Based on the research results the Hungarian football league has gone a significant change in recent years, but it is still not among the top 30 European leagues. We can see negative trends, whether we look at the rate of foreign players or the transfer balance in recent seasons. In conclusion, we cannot talk about its general development in the case of the Hungarian football league, the club's success is mainly due to the higher quality and market value of foreign players.

Keywords: professional football, player market, human resource management

JEL Kód: Z20, Z22

¹ ORCID azonosító: 0000-0002-4102-9534

² ORCID azonosító: 0000-0002-0733-6637

Bevezetés, témafelvetés

A 2010-es kormányváltás után a sport kiemelt stratégiai ágazattá vált (Sárközy, 2015), amelynek pozitív hatásai az elmúlt években a labdarúgásban is megjelentek. 2010-ben a Magyar Labdarúgó Szövetség (továbbiakban MLSZ) 133 466 játékost tartott számon Magyarországon, amely a különböző sportágfejlesztési programoknak köszönhetően 280 ezer fő fölé emelkedett 2019-re (Csányi, 2019). Az MLSZ 2010-ben megválasztott új elnökségének egyik alapvető célkitűzése a labdarúgópályák számának bővítése volt, amelyek a sportág valamennyi szereplőjét, így az utánpótlásképzésben résztvevő gyerekeket és a szabadidő-sportolókat is kiszolgálják. 2010-re a labdarúgópályák fejlesztése elengedhetetlenné vált, hiszen hosszú ideig elhanyagolt terület volt a sportlétesítmények fejlesztése (Bács-Kozma, 2018), így azok száma és állapota komoly problémát jelentett. Az MLSZ 2019-ig az általa működtetett Országos Pályaépítési Program keretében 650 új pályát hozott létre, emellett pedig a különböző közvetlen és közvetett állami támogatásoknak köszönhetően további 1 250 új pálya épült, illetve 2 200 került felújításra (Csányi, 2019).

A számos infrastrukturális fejlesztés, valamint a tömegbázis szélesítése mellett, az elmúlt években sportszakmai eredmények terén is jelentős előrelépést láthatunk. A sor a 2016-os Európa Bajnokságra való kvalifikálással kezdődött, amelyre azelőtt 30 évig nem volt példa, hiszen az 1986-os mexikói Világbajnokság volt az utolsó nagy torna, amelyen részt vett a magyar válogatott, Európa Bajnokságra pedig 44 évig nem tudtunk kijutni (Dénes, 2015). A 2016-os franciaországi Európa Bajnokság után a válogatottnak sikerült újfent kvalifikálnia magát a koronavírus-járvány miatt 2021-re halasztott Európa Bajnokságra, amely részben Budapesten kerül majd megrendezésre. Az egymás után két EB-re való kijutás mellett pedig a Nemzetek Ligája versenysorozatban is sikerült feljutnunk az A csoportba, amely a legjobb 16 csapatot tömörítő divízió. A válogatott sikerek mellett a klubcsapatok is gyakorlatilag a rendszerváltás óta soha nem látott eredményeket produkáltak az elmúlt három szezonban. A MOL Fehérvár FC (akkori nevén MOL Vidi FC) a 2018-19-es szezonban az Európa Liga, a Ferencváros a 2019-20-as idényben szintén az Európa Liga, míg az idei szezonban a Bajnokok Ligája csoportköréig jutott.

A magyar labdarúgás különböző szereplői az elmúlt években számtalan sikert vonultatattak fel, főleg az 1990-es és a 2000-es évekhez képest. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy a megkérdőjelezhetetlen infrastrukturális és pénzügyi helyzet mellett, valóban jelentősen előre tudott-e lépni a magyar futball a sportszakmai oldalon? Mennyiben a magyar labdarúgás, illetve az OTP Bank Liga érdemei az elmúlt években elért sikerek? Amennyiben megvizsgáljuk, hogy a klubcsapatok, milyen összetételű kerettel érték el nemzetközi eredményeiket, akkor megállapíthatjuk, hogy például a Ferencváros Bajnokok Ligájára nevezett a 23 fős felnőtt keretében csupán 6 magyar játékos szerepel (uefa.com), tehát jelentős többségben külföldi utánpótlásképzésben részt vevő idegenlégiósok érik el ezeket a sikereket. A magyar labdarúgás játékospiacát elemzők (Havran, 2017; Balogh et al. 2018) arra a megállapításra jutottak, hogy az OTP Bank Liga a legtöbb paraméter esetében a legrosszabb kondíciókkal rendelkezik a környező országokkal való összevetésben. Azt, hogy a magyar labdarúgó-bajnokság nem minden tekintetben fejlődött egyértelműen és kétségbevonhatatlanul, azt az MLSZ Elnöke Csányi Sándor is elismerte. A 2019-es MLSZ éves közgyűlésen a következőképpen fogalmazott: „Magyarországon mintha ostobák lennének a klubok tulajdonosai. Képzeld el hogy van 504 igazolt játékos, csapatonként 42, és az 504-ből az elmúlt szezonban 223 egyetlen egy percet se játszott. Hát normális az az ember, aki megengedi, hogy ilyen kerettel dolgozzon a klub, akkor, amikor pénzügyi gondok vannak? „Ez egyszerűen így nem lehet tovább. Dobjuk ki a pénzt az ablakon. Akkor legalább menjünk el havonta egyszer vacsorázni a küldöttgyűléssel, annak is több értelme van. Ennek a pénznek a nagyrészét a külföldiek viszik haza. ... „Leigazolja, aztán nem játszatja? Majd elküldjük, és kifizetjük a hátralévő pénzt. Nincs következménye. Én a hűtlen gazdálkodás kategóriájába sorolnám. Majdnem hogy büntetőjogi, aki ilyet csinál. Mert nem a saját pénzét költi. Tisztelet a kivételnek (Csányi, 2019)“.

Kutatási célkitűzésünk, hogy a játékospiacon keresztül megvizsgáljuk és feltárjuk, milyen változásokon ment keresztül a magyar elsőosztályú labdarúgó-bajnokság. Az MLSZ Elnöke által megfogalmazott kritika arra ösztönzött minket, hogy az OTP Bank Ligát egy másik, hozzánk hasonló adottságokkal rendelkező ország bajnokságával is összevegyessük, annak érdekében, hogy feltérképezzük, milyen különbségek mutatkoznak a magyar és a külföldi csapatok játékospiaci aktivitása és működése között.

1. Anyag és módszer

Kutatási kérdésként az fogalmazódott meg bennünk, hogy az elmúlt években elért különböző sportszakmai sikerek értelmezhetőek-e liga szinten? Történt-e jelentős változás az OTP Bank Ligában szereplő klubok játékoskeretének összetételében, illetve minőségében? Annak érdekében, hogy a kérdéseinkre választ találjunk szekunder kutatási módszerként dokumentumelemzést alkalmaztunk. Úgy gondoltuk, hogy az adatokat célszerű lenne egy hozzánk hasonló bajnokság adataival összehasonlítani, tekintettel arra, hogy véleményünk szerint azok önmagukban nehezen értelmezhetőek lennének. *Kassay (2013)* szerint a magyar elsőosztályú labdarúgó-bajnokság piaci pozíciója az angol harmad-, inkább negyedosztály szintjén áll. A játékospiacon keresztüli összehasonlítás, azonban úgy gondoljuk, hogy más megközelítést igényel, egyrészt az elmúlt években bekövetkezett változások, másrészt a különböző társadalmi és kulturális adottságok, harmadrészt pedig a bajnokságok eltérő osztályai miatt. Éppen ezért az összehasonlításunkba egy Magyarországhoz hasonló ország elsőosztályú bajnokságát vontuk be. Ez az ország és bajnokság a cseh Fortuna Liga lett, amelyre azért esett a választásunk, mert az Eurostat adatai szerint a kelet-közép-európai államok közül az országok terület, lakosságát és a különböző makrogazdasági mutatókat figyelembe véve Csehországgal vagyunk leginkább kompatibilisek.

Az OTP Bank Ligát és a Fortuna Ligát az alábbi tényezők mentén hasonlítottuk össze:

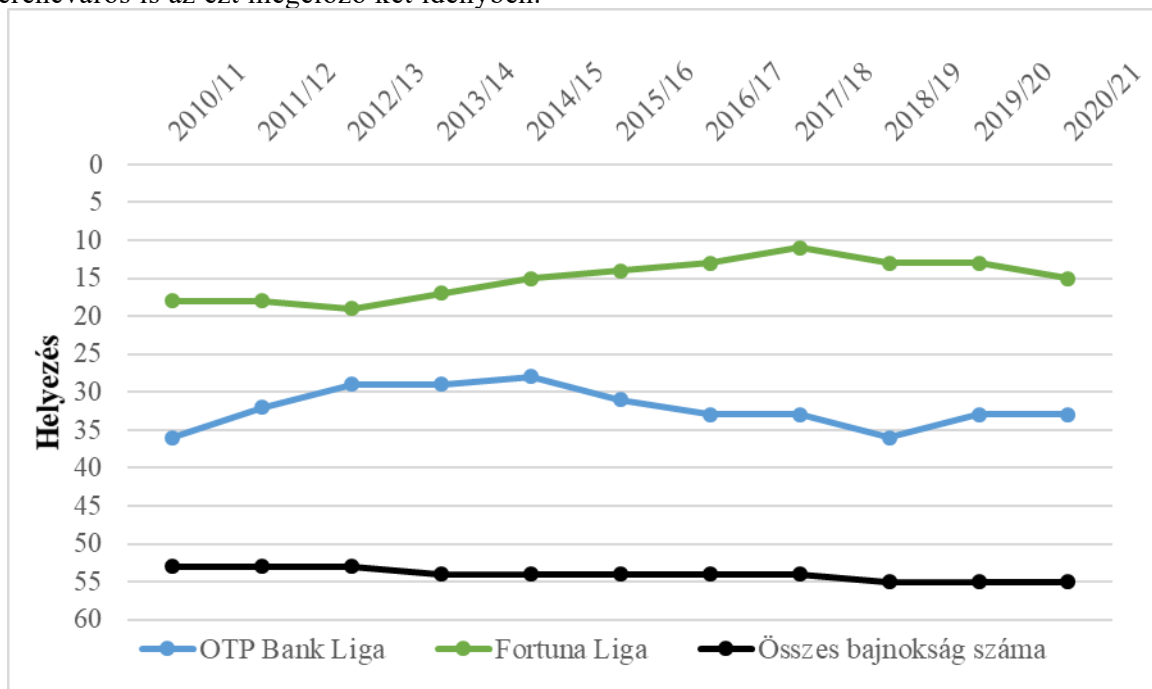
- UEFA koefficiens
- A játékoskeretek mérete
- A játékoskeretek tényleges mérete
- A játékoskeretek átlagéletkora
- Idegenlégiósok aránya
- Játékosok átlagos piaci értéke
- A ligák transferegyenlege

A dokumentumelemzést statisztikai adatbázisok felhasználásával végeztük el, amelynek alapját a transfermarkt nevű oldal jelentette. Az UEFA koefficiens a különböző bajnokságok klubjainak a nemzetközi kupákban elért eredményei által megszerzett pontok összesítése, a megelőző 5 szezon számainak aggregálásával. Az UEFA koefficiens tehát a bajnokságokat rangsorolja 5 éves ciklusokban. A játékoskeretek méretét éppen a Csányi Sándor által megfogalmazott kritika miatt ketté bontottuk és vizsgáltuk azok tényleges méretét is. Ekkor peremfeltételként azt szabtuk meg, hogy csak azok a játékosok részei a csapatnak, akik az aktuális bajnokságban legalább egy mérkőzésen egy percre a pályára léptek. A ligák transferegyenlege a szezonban értékesített és megvásárolt labdarúgók játékjogának különbsége. Ennek kapcsán fontos megemlítenünk, hogy az adatokban elképzelhető némi torzítás, tekintettel arra, hogy a régiókban nem minden átigazolás és annak részletei nyilvánosak, ennek következtében az adatszolgáltatás is hiányos lehet. Azonban azzal feltételezéssel élünk, hogy ezek a torzítások a magyar és a cseh labdarúgás esetében ugyanúgy jelen vannak, tehát véleményünk szerint az összevetésünk az esetleges torzítások mellett is megalapozott.

2. Eredmények

Az UEFA koefficiens jelentőségét az adja, hogy a rangsor alapján dől el, egy-egy ország hány csapata indulhat el a Bajnokok Ligájában és az Európa Ligában, illetve befolyásolja azt, hogy melyik selejtező körben kell belépniük a versenyrendszerbe. Az OTP Bank Ligának a bajnokságok rangsorában nem sikerült jelentősen előrébb lépnie 2010 és 2020 között. Amely némileg meglepő, hogy a 2012/2013 és 2014/2015-ös szezonok között jegyezték a legmagasabban a magyar bajnokságot, csak ebben a három szezonban tartozunk a 30 legerősebb ligával rendelkező ország közé. A Fortuna Ligát ezzel szemben konzisztensen a 20 legjobb bajnokság között tartják számon, ráadásul fejlődött is a vizsgált időszakban. Azonban azt meg kell jegyeznünk, hogy a Ferencváros idei Bajnokok Ligája szereplése és az azért járó pontok még nem szerepelnek a számításban, így a következő években vélhetően sikerül elmozdulnunk a rangsor második feléből (*1. ábra*). Bár az előrelépésünk nem törvényszerű, hiszen egyre több

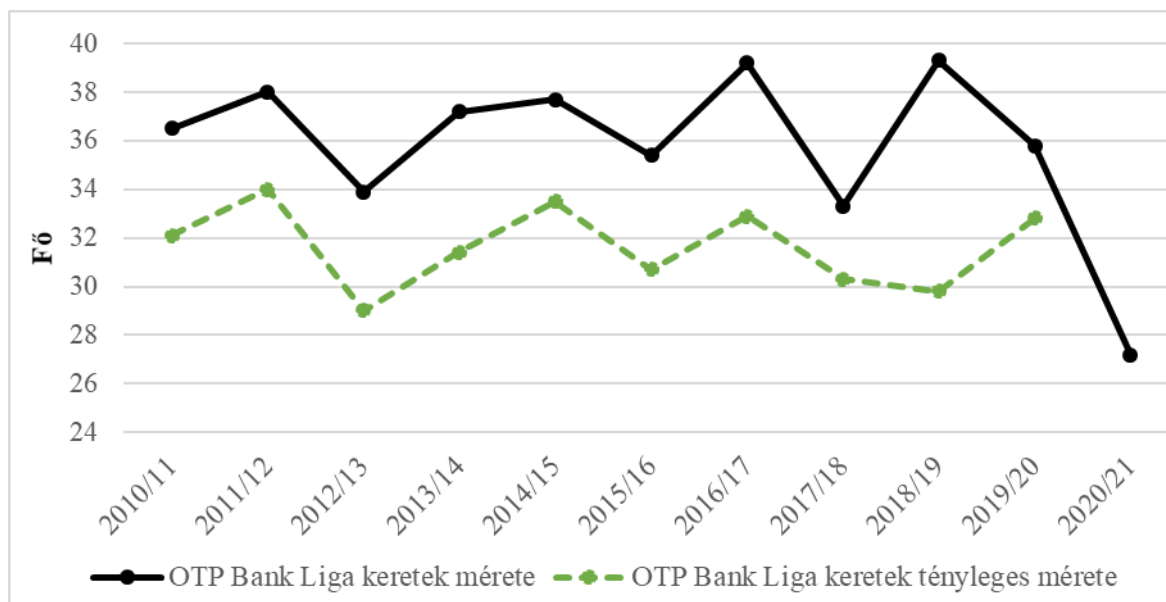
ország képviselteti magát legalább az Európa Ligában, így a versenytárs bajnokságok is gyűjtik pontjaikat. Részből ennek következtében nem tudunk belépni a top 30 bajnokság közé az elmúlt három szezonban, függetlenül attól, hogy főtáblás eredményeket ért el a MOL Fehérvár FC és a Ferencváros is az ezt megelőző két idényben.

1. ábra: A magyar és cseh bajnokság helyezése az UEFA koefficiens alapján

Figure 1. Ranking of the Hungarian and Czech Championships based on the UEFA coefficient

Forrás: Kassiesa.net alapján saját szerkesztés

2. ábra: Az OTP Bank Ligában szereplő klubok keretének és tényleges keretének mérete

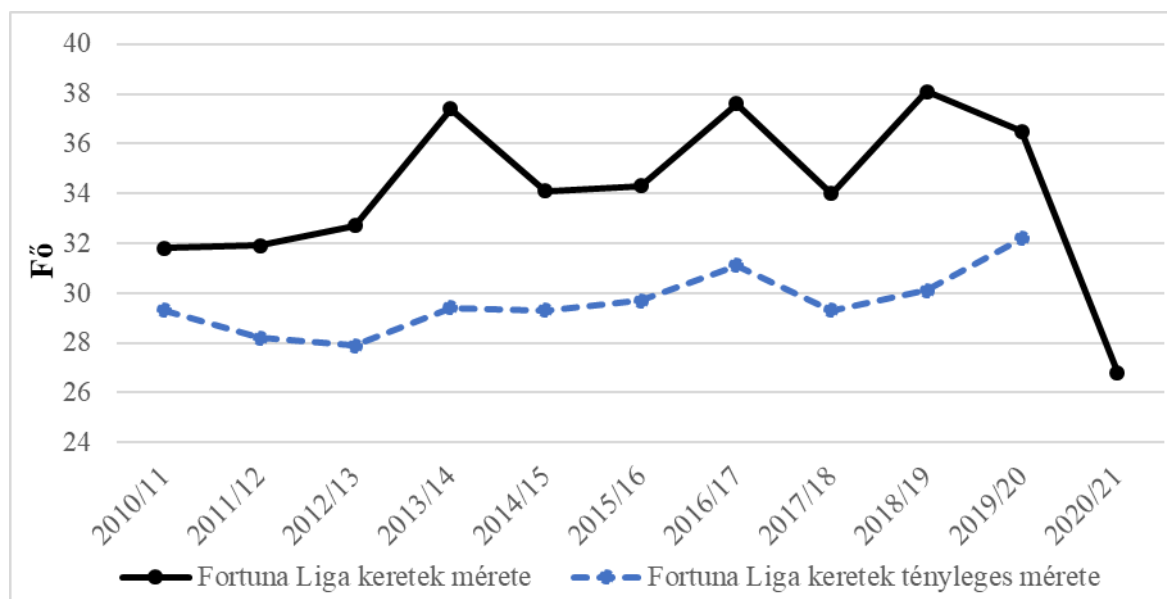
Figure 2. Size of the squad and actual squad of the clubs in the OTP Bank League

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

A játékoskeretek mérete tekintetében drasztikus különbség csak a Csányi Sándor (2019) által említett 2018/2019-es szezonban figyelhető meg. A többi idény esetében a teljes keret és a tényleg keretek közötti különbség nem drámai, főleg ha figyelembe vesszük azt is, hogy minden csapat esetében előfordulhat olyan, hogy egy-egy játékos akár olyan súlyos sérülést szenvedhet el, melynek következtében a teljes szezont kénytelen a felépülésével és a rehabilitációjával tölteni. Emellett pedig

meg kell jegyeznünk azt is, hogy a peremfeltételként szabott kritérium értelmében például a harmadik számú kapusok sem részei a tényleges kereteknek, ugyanakkor egy esetleges sérülés esetében nélkülözhetetlenek a klubok számára (2. ábra).

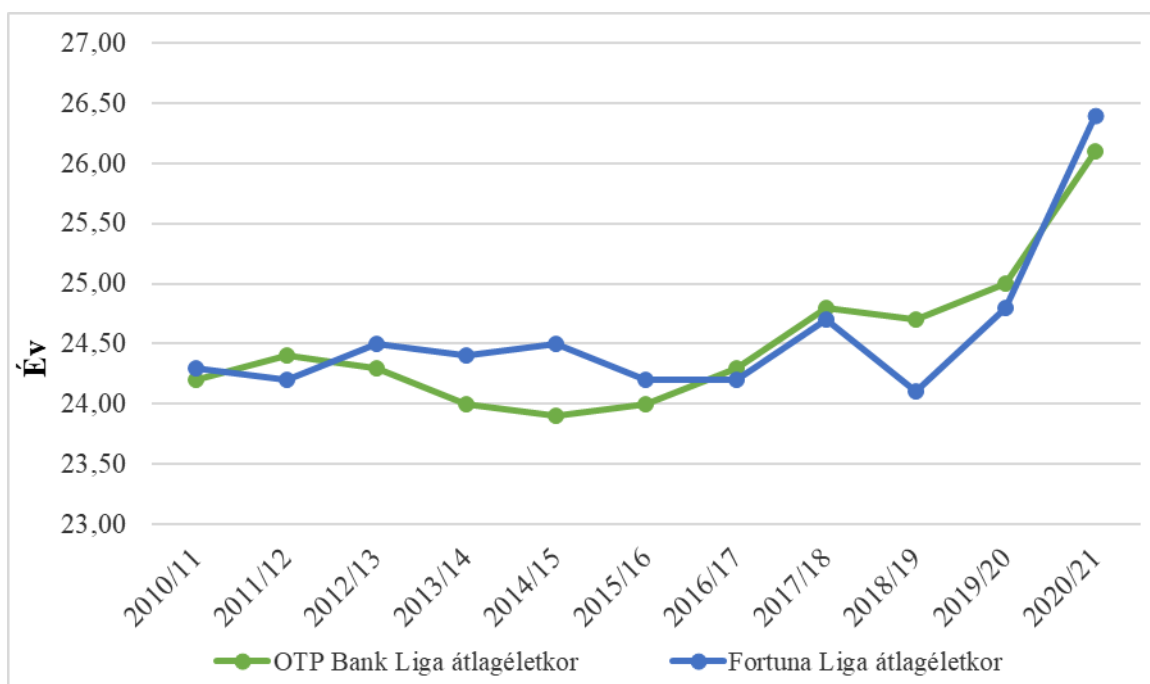
A Fortuna Liga esetében még nagyobb különbség mutatkozik a keretek méretei között a 2013/2014-es szezontól kezdődően. Amíg 2010/2011 és 2012/2013 között viszonylag kis kerettel (átlagosan 32 fő) dolgoztak, melynek szinte minden tagját bevetették legalább egy mérkőzésen, addig azt követő idényekben emelkedett a keretek mérete és a szerepet nem kapó játékosok száma is. Összehasonlítva a magyar és a cseh liga kereteit összességében jelentős különbségek nem mutatkoznak. Érdekes azonban, hogy a 2020/2021-es szezonban az OTP Bank Liga és a Fortuna Liga csapatok kereteinek mérete is “bezuhan” és 28 fő alá csökkent (3. ábra).

3. ábra: A Fortuna Ligában szereplő klubok keretének és tényleges keretének mérete
Figure 3. Size of the squad and actual squad of the clubs in the Fortuna League

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

A bajnokságok átlagéletkor tekintetében nagyon hasonló adatokkal rendelkeznek. Az egyes szezonokban bekövetkezett változások – egy-két kivételtől (2011/2012 és 2014/2015) – ugyanolyan irányúak voltak. Az átlagéletkorokat vizsgálva megállapítható, hogy mind a két bajnokság a keretek összetétele alapján jellemzően 25 éven aluli játékosokat foglalkoztat. Ugyanakkor a 2020/2021-es szezon adatai figyelemfelkeltőek. Az OTP Bank Liga és a Fortuna Liga keretek is jelentősen változáson mentek keresztül, ami az átlagéletkorukat illeti (4. ábra). Ez annak fényében különösen érdekes, hogy a keretek méretei ezzel egyidőben szignifikánsan csökkentek. A keretek mérete és az átlagéletkor együttmozgása vélhetően abból következik, hogy a korábban alkalmazott technikával, nevezetesen, hogy a klubok az utánpótláskorú játékosokat benevezik az első osztályú csapatba, így lenyomva a keret átlagéletkorát, már nem élnek a csapatok. Amennyiben a fiatal játékosok szerepét nem arányaiban, hanem abszolút értelemben vizsgáljuk, úgy rosszabb képet kapunk helyzetükről. Gósi és Sallói (2017) arra az eredményre jutottak, hogy az OTP Bank Liga versenyszisztémájának átalakítása, melynek értelmében a bajnokság létszámát 16-ról 12-re csökkentették negatívan érintette a fiatal játékosok szerepeltetését. Amíg a bajnokság átalakítása előtt az U21-es játékosok közül 103 fő lépett pályára az OTP Bank Ligában, addig ez a 2016/2017-es idényre közel a felére (56 fő) csökkent.

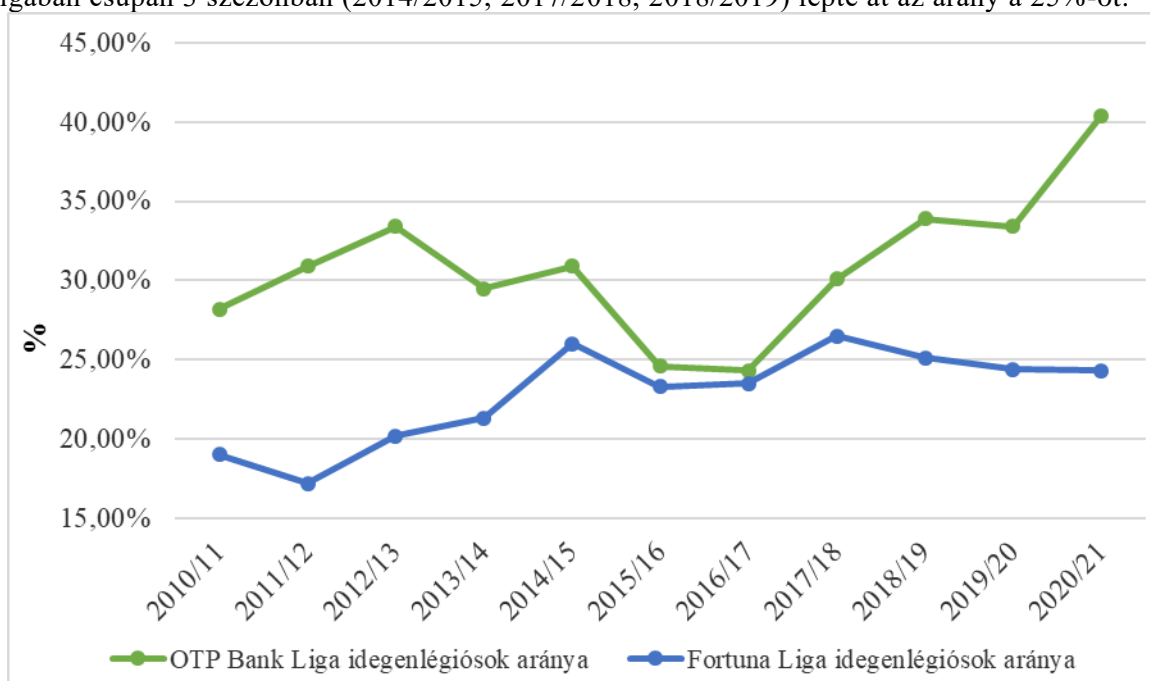

4. ábra: A magyar és cseh bajnokság játékosainak átlagéletkora

Figure 4. The average age of the players of the Hungarian and Czech leagues

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

Szemben a keretek méretével, valamint az átlagéletkorok alakulásával, az idegenlégiósok arányában már a szezonok többségében számottevő különbség mutatkozik. Az OTP Bank Ligában az idegenlégiósok aránya csak négy esetben nem haladta meg a 30%-ot, míg a Fortuna Ligában csupán 3 szezonban (2014/2015, 2017/2018, 2018/2019) lépte át az arány a 25%-ot.

5. ábra: A magyar és cseh bajnokság idegenlégiósainak aránya

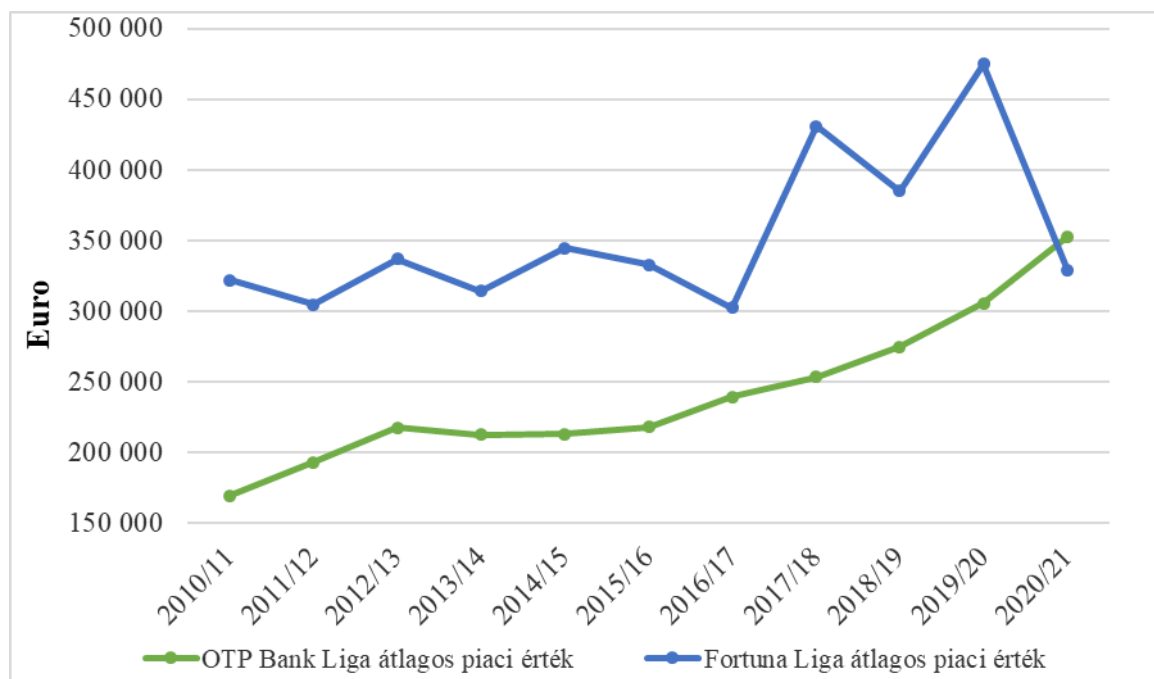
Figure 5. Rate of foreign players in the Hungarian and Czech leagues

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

A magyar bajnokság esetében az MLSZ a 2015/2016-os szezontól kezdődően idegenlégiós korlátozást vezetett be, amely az első két idényben komoly változást eredményezett, hiszen 31%-ról 25% alá csökkent az idegenlégiósok aránya. Ugyanakkor a külföldi játékosokra vonatkozó szabályt megszegő klubok szankcionálása csak a központi támogatások volumenének

csökkentésében merült ki, így a csapatok a 2017/2018-as szezonban keretük kialakításánál már nem fordítottak figyelmet a korlátozásnak való megfelelésre, ennek következtében az arány újra 30% fölé emelkedett. Elgondolkodtató továbbá, hogy az idegenlégiósok aránya, akkor volt a legmagasabb, amikor a magyar csapatok valamelyike a nemzetközi kupák főtáblájára került. Ez az elmúlt három szezonon kívül a 2012/2013-as idényben sikerült, amikor a MOL Fehérvár FC az Európa Liga csoportkörébe jutott. Az idegenlégiósok korlátozását az MLSZ az idei, 2020/2021-es szezontól el is törölte, amely azt jelenti, hogy egy csapat akár a teljes keretét feltöltheti külföldi játékosokkal. A korlátozás eltörlésének eredményeként az idegenlégiósok aránya erre a szezonra átlépte a 40%-ot, míg Csehországban továbbra is 25% alatt van (5. ábra). A labdarúgók piaci értékét számos tényező befolyásolja. Balázs és Péter (2015) szerint a játékos egyéni teljesítménymutatói és klubjának nemzetközi teljesítménye bír legnagyobb hatással rá. A bajnokságok közötti különbséget jól szemléltetik a játékosok átlagos piaci értékei közötti különbségek a 2010/2011-es szezontól egészen az idei idényig. Havran (2016) arra az eredményre jutott, hogy a nagy válogatott tornákon való részvétel az olyan fiatalok piaci értékét növelheti jelentősen, akik nem közvetlenül az élmezőnyhöz tartozó válogatottban és klubban játszanak. A magyar labdarúgóknak ez alapján a 2016-os Európa Bajnokság egy kitörési pont lehetett volna, azonban az adatokból azt látjuk, hogy ez az áttörés nem következett be (6. ábra).

Az OTP Bank Ligáról azt lehet elmondani, hogy az elmúlt években folyamatosan dinamikusan nőtt a játékosok piaci értéke. Amíg a 2010/2011-es idényben az átlagos piaci érték a magyar bajnokságban nem érte el a 170 ezer eurót, addig 2020/2021-ben már meghaladta a 350 ezer eurót. A vizsgált időszakban a játékosok piaci értéke tehát megduplázódott a magyar bajnokságban. Ezzel szemben a Fortuna Ligában az átlagos piaci érték hektikusan változik. 2010/2011 és 2016/2017 között 300 és 350 ezer euró között mozgott az érték, majd 2017/2018-ban jelentőset ugorva meghaladta a 430 ezret, a csúcson pedig a 2019/2020-as idényben volt, amikor a játékosok átlagos piaci értéke megközelítette a 475 ezer eurót. Az idei szezonban, azonban egyrészt az OTP Bank Liga nagymértékű növekedésével, másrészt pedig a Fortuna Liga jókora csökkenésével a magyar bajnokság utolérte, sőt meg is előzte a cseh bajnokságot ebben az összevetésben, amely igen komoly eredmény annak függvényében, hogy mekkora különbség van a két liga között az UEFA koefficiens rangsorban (6. ábra).

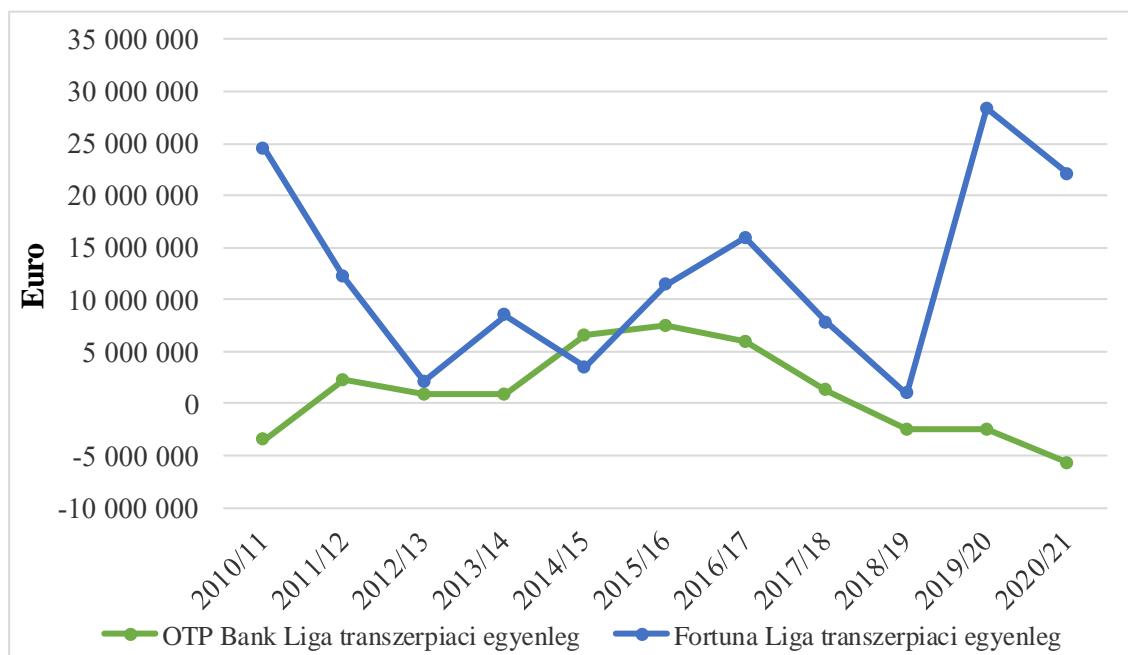
6. ábra: A magyar és cseh bajnokság játékosainak átlagos piaci értéke (€)

Figure 6. Average market value of the players of the Hungarian and Czech leagues (€)

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

Az OTP Bank Liga és a Fortuna Liga között az esetek többségében szignifikáns különbséget láthatunk a transzferegylegüket tekintve. A magyar csapatok a 11 szezon alatt csupán

háromszor tudták meghaladni az 5 millió eurós profitot az átigazolási piacon, ezzel szemben a cseh klubok hatszor a 10 millió eurót is átlépték. Az OTP Bank klubjai 4 szezonban veszteséget is termeltek, az elmúlt 3 idény mindegyikében többet költöttek játékosok vásárlására, mint amennyiért értékesíteni tudtak. A 2020/2021-es “nyári átigazolási piacon” például a veszteség már megközelítette a 6 millió eurót, amely annak fényében, hogy a koronavírus-járvány miatt a futballklubok gazdasági nehézségekkel küzdenek figyelemre méltó. Főleg akkor, ha összevetjük a cseh klubok tevékenységével, akik ezzel ellentétben a 22 millió eurós profitot is meghaladták 2020-ban. A két bajnokság közötti különbséget jól szemlélteti, ha a transferegyenlegeket aggregáljuk a vizsgálati időszakban. A Fortuna Liga aggregáltan 137 millió eurós profitot tud felmutatni, szemben az OTP Bank Liga 11 millió eurós nyereségével (7. ábra).

7. ábra: A magyar és cseh bajnokság transferegyenlegei (€)

Figure 7. Transfer balances of the Hungarian and Czech leagues (€)

Forrás: Transfermarkt.com alapján saját szerkesztés

3. Következtetések

Eredményeink alapján azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a magyar labdarúgó-bajnokság, az OTP Bank Liga jelentős változásokon ment keresztül 2010 óta, azonban az általános fejlődése nem egyértelmű. A magyar bajnokságban játszó futballisták átlagos piaci értéke folyamatos, dinamikus fejlődést mutat a 2010/2011-es szezontól kezdve, ugyanakkor az idegenlégiósok arányának változása és a transzferpiaci egyenlegek alapján elmondható, hogy ez nem elsősorban az utánpótlásképzésnek, sokkal inkább annak köszönhető, hogy a klubok a növekvő központi támogatások révén jobb külföldi futballisták leigazolását engedhetik meg maguknak. A Ferencváros és a MOL Fehérvár FC sikerei ellenére a magyar labdarúgó-bajnokság továbbra sem tartozik Európa legjobb 30 bajnoksága közé. A magyar és cseh csapatok transzferpiaci tevékenységéből arra a megállapításra jutottunk, hogy más a Szabados (2003) által feltárt stratégiát követnek a klubok. A Fortuna Ligában szereplő csapatok jelentős mennyiségű bevételre tesznek szert a játékosok értékesítéséből, amelyből arra következtethetünk, hogy a klubok többsége a transzferstratégiát alkalmaznak. Ezzel szemben a magyar csapatok az elmúlt szezonokban vásárló szerepben léptek fel az átigazolási piacon, melyből azt a konzekvenciát vonhatjuk le, hogy a stratégiák közül a sikerkört alkalmazzák. A sikerkör-stratégia szerint a klubok egy előzetes befektetést eszközölnék a játékoskeretükbe, hogy jobb eredményeket érjenek el a pályán, amely a jövőben nagyobb bevételt eredményez számukra (Szabados, 2003). Havran (2016b) szerint a játékosok igazolására költött pénzüsszeg és a sportszakmai eredményesség között összefüggés mutatható ki, ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy ebből nem következik automatikus üzleti eredményesség is. Ennek alapján csak a sikerkör-stratégiára építeni véleményünk

szerint hazárdjáték és nem is feltétlenül jár együtt a magyar labdarúgás egészének fejlődésével, különös tekintettel arra, hogy az eredményeket többnyire idegenlégiós játékosokkal érik el a csapatok. Eredményeink alapján úgy gondoljuk, hogy az MLSZ-nek, mint az OTP Bank Liga működtetőjének és nem utolsósorban a magyar labdarúgás egészének irányítójaként, a klubokat érintő szabályokat nem liberalizálnia kellene, hanem éppen azokat szigorítania és betartását komolyabb szankciókkal érvényre juttatnia. Jól látható például, hogy az idegenlégiósokat korlátozó szabály megszüntetése a fiatal, magyar játékosok háttérbe szorulásával és a külföldi játékosok arányának jelentős növekedésével járt. A liga irányítójaként és a közvetlen, illetve közvetett állami támogatások kezelőjeként az MLSZ-nek minden lehetősége megvan arra, hogy érvényre juttassa akaratát a klubokkal szemben, amelyek kiszolgáltatottak a központi támogatásoknak. Véleményünk szerint a cseh Fortuna Liga és a benne szereplő klubok mintaként szolgálhatnak. Álláspontunk szerint a hosszútávon fenntartható és üzleti alapokon nyugvó magyar labdarúgó-bajnokság alapja az lenne, ha a csapatok az utánpótlásképzésre való támaszkodva, fiatal magyar futballistákra építve, majd az ők nemzetközi piacra való értékesítését tűznék ki célul. A cseh példa azt mutatja, hogy ez az út hosszútávon a bajnokság és a klubok nemzetközi eredményeit és sikereit sem veszélyezteti, sőt éppen azt teremtheti meg.

Köszönetnyilvánítás

A publikáció „Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának szakmai támogatásával készült.”

Irodalomjegyzék

1. Bács Z., Kozma G. (2018): *Sportlétesítmények a köz szolgálatában: a multifunkcionális stadionok*. Magyar Sporttudományi Szemle. 15.évf. 2.sz. pp. 27-34.
2. Balázs E., Péter L. (2015): *Reflexiók a labdarúgás transferpiacára egy lehetséges elemzési modell vázlatkísérlete mentén*. Erdélyi Társadalom. 13. évf. 2. sz., pp. 183-208.
3. Balogh R., Dajnoki K., Bácsné B. É. (2018): *Miért beteg a magyar futball még mindig? – A magyar labdarúgás játékos piacának jellemzése*. Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok. 13.évf. 3-4.sz., pp. 105-117.
4. Csányi S. (2019): *Egy új korszak kezdete*. MLSZ Küldöttközgyűlés 2019. Budapest. 2019.05.10.
5. Dénes T. (2015): *Diadalív - A magyar labdarúgó-válogatott útja a 2016-os Európa-bajnokságra*. Magyar Labdarúgó Szövetség, Budapest. 159.p.
6. Gösi Zs., Sallói I. (2017): *Rögös út a sportkarrier: A fiatal magyar labdarúgók karrieresélyei*. Magyar Sporttudományi Szemle, 18. évf.4.sz., pp.11–29.
7. Havran Zs. (2016a): *A játékosvásárlás és az eredményesség kapcsolata a hivatásos labdarúgásban*. Vezetéstudomány - Budapest Management Review. 47.évf. 6.sz., pp. 30-40.
8. Havran Zs. (2016b): *A nagy nemzetközi tornák hatása a hivatásos labdarúgókértékére – elemzés a 2012-es labdarúgó-Európa-bajnokság alapján*. Gazdaság & Társadalom. 8. évf. 2. sz., pp. 122-143.
9. Havran Zs. (2017): *A játékosok vásárlásának és képzésének jelentősége a hivatásos labdarúgásban. A közép-kelet-európai és a magyarországi játékospiac sajátosságai*. PhD disszertáció. Budapesti Corvinus Egyetem. 192.p.
10. Kassay L. (2013): *A labdarúgó NBI. piaci pozíciója nemzetközi összehasonlításban*. Marketing & Menedzsment. 47.évf. 4.sz., pp. 55-64.
11. Kassiesa.net: UEFA Country Ranking. <https://kassiesa.net/uefa/data/method5/crank2020.html> 2020.11.14.
12. Sárközy T. (2015): *Magyar sportjog - Az új Polgári Törvénykönyv után*. HVG-Orac Kiadó, Budapest. 464.p.
13. Szabados G. (2003): Szabados, G. (2003): *Labdarúgóklubok stratégiái*. Vezetéstudomány, 34. évf. 9.sz., pp. 32-43.
14. Transfermarkt.com: Fortuna Liga. https://www.transfermarkt.com/gambrinus-liga/startseite/wettbewerb/TS1/saison_id/2020 2020.11.17
15. Transfermarkt.com: Nemzeti bajnokság https://www.transfermarkt.com/nemzeti-bajnoksag/startseite/wettbewerb/UNG1/saison_id/ 2020.11.16.